

PROF. DR. H. C. D. DE WIT

Het genus *Cryptocoryne* (16)

C. ferruginea Engler,

C. gomezii Schott

C. grabowski Engler

Opnieuw moet ik uw aandacht vestigen op een tweetal *Cryptocoryne*-soorten, die zeer zeldzaam schijnen te zijn en die toch beide bepaald de belangstelling verdienen en als aquariumplant wellicht een goede toekomst zouden kunnen hebben.

Cryptocoryne ferruginea

Allereerst *C. ferruginea*, door Engler in 1879 beschreven. Engler kreeg drie exemplaren onder ogen, alle drie door Beccari in Serawak (N.-Borneo) in de streek van Kutjing, in november 1865 ingezameld (fig. 1). De planten stonden in bloei. Sindsdien is geen nieuw materiaal bekend geworden en we moeten ons dus haasten als we binnen een eeuw na de ontdekking van deze soort iets meer willen bestuderen aan nieuw materiaal.

En dit lijkt me toch wel erg nuttig en aantrekkelijk. Niet alleen om de mooi gevormde, breed hartvormige en spits toelopende blaadjes (4-6 cm lang, 2-3 cm breed) maar ook om de uiterst merkwaardig gevormde bloeiwijze (fig. 2). Deze is 5-7 cm lang, langwerpige tonvormig en loopt uit in een lange staart en schijnt zich niet of nauwelijks te openen (1, 2). Van een afzonderlijke ketel is eigenlijk geen sprake. Het grote afsluitklepje overdekt ± 40 minuscule helmknoppen (3) vrijwel geheel. De vruchtbeginsels zijn eveneens klein, 5-6 in aantal, met duidelijke stijl en met langwerpige kussenvormige stempels (4).

Bijzonder karakteristiek is ook nog de onderzijde van de bladschijf, die ruig en grof kort behaard is. De aanduiding 'ferruginea' wijst op een kleur als ijzerroest en mogelijk was de kleur van de beharing inderdaad roestbruin. De gedroogde exemplaren doen vermoeden dat het levende blad bleek of grijsachtig groen was, misschien met een fijn gerimpelde bladrand.

Fig. 2. *C. ferruginea* Engler. 1. bloeiende plant ($\times \frac{1}{2}$); 2. spatha, ketel geopend ($\times 1$); 3. helmknoppen ($\times 7$); 4. vruchtbeginsel ($\times 7$); 5. zaadknop ($\times 20$); 6. onderzijde bladschijf ($\times 4$).

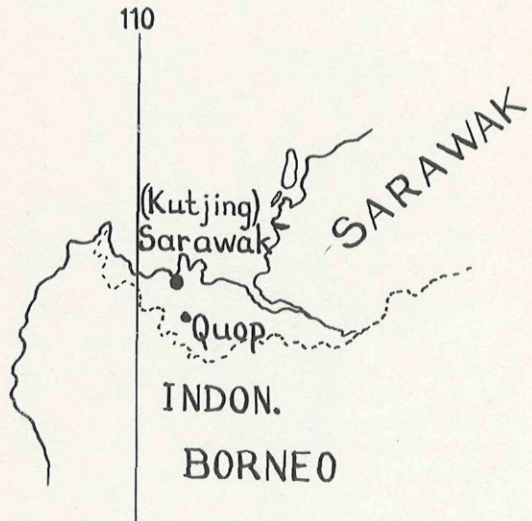

Fig. 1. Verspreidingsgebied van *C. ferruginea* Engler

Beccari vermeldt op het inzametiket niets anders, behalve dan, zoals gezegd, dat de plant in de streek van Kutjing ingezameld is (fig. 1).

Cryptocoryne gomezii

Nog merkwaardiger en zo mogelijk nog 'zeldzamer' (of zijn deze soorten niet zó zeldzaam, maar de inzamelaars zeldzaam of zijn de inzamelaars zeldzaam onoplettend?...) is *Cryptocoryne gomezii* Schott. Deze soort werd door een zekere Gomez in 1828 in 'West Silhet' of 'Sylhet' ingezameld en het schijnt wel dat daarna nimmer meer een exemplaar is aangetroffen (fig. 4). Het

Fig. 3. *Cryptocoryne gomezii* Schott. 1. bloeiende plant ($\times \frac{1}{2}$); 2. ketel, geopend ($\times 3$); 3. helmknop; 4. zaadknop; 5. reuklichaam ($\times 20$).

fig. 2

fig. 3

